

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra praktické teologie

Mgr. Michal Opatrný, Dr. theol.

Kněžská 8, 370 01 České Budějovice

mopatrný@tf.jcu.cz

Posudek oponenta diplomové práce:

Péče o seniory z pohledu sociální práce a etiky

Autorka, (studijní program):

Bc. Irena Jaukerová, (ESP)

Předkládaná diplomová práce (dále DP) se zabývá porovnáním teorie sociální péče o seniory s etickými teoriemi. Autorka nejprve v 1. kap. popisuje problematiku seniorů zejména ze společenského hlediska. V kap. 2. se věnuje teorii péče o seniory z pohledu sociální práce. Třetí kapitola je pak věnována etice v rozhodování a jednání při péči o seniory. Kromě uvedených kapitol práce sestává z úvodu, závěru, seznamu použité literatury a příloh.

Formální stránka práce

V DP se vyskytuje několik formálních chyb, které však nejsou zásadního charakteru. Např. na s. 8 v pozn. 3 uvádí autorka jako autora dokumentu *K problémům seniorů* biskupa Václava Malého. Dokument je ovšem dokumentem rady Iustitia et pax při ČBK, V. Malý je předseda rady, který dokument signuje.

Není také zřejmé, proč autorka odlišuje přímé citace kurzívou, když bohatě postačí jejich oddělení pomocí uvozovek.

V místech, kde se autorka věnuje sociální práci v hospicích (s. 50, kap. 2.4.4.2) mohla vycházet z vhodnější literatury, resp. z více zdrojů. To platí zejména kvůli sociálnímu základu oboru, který autorka studuje. Nejen v této kapitole, ale i v celé DP tak vůbec nevychází z práce Studenta a kol. *Sociální práce v hospici a paliativní péče*.

Jazyková stránka práce

V práci se vyskytuje několik gramatických chyb (např. s. 11) a překlepů (např. s. 28, 39).

Obsahová stránka práce

Z obsahového hlediska může být shledán sporným nebo neúplným autorčin stručný popis chápání stáří v dějinách v kap. 1.3 a 1.4. Autorka se totiž vesměs vyjadřuje tak, jakoby v dějinách bylo stáří chápáno jen pozitivně jako ostatními respektované až obdivované období lidského života. I dříve si ovšem lidé byli vědomi stáří jako období nemoci a utrpení, po kterém netoužili, resp. se ho obávali. Takové postoje můžeme nalézt i ve Starém zákoně.

Na s. 29 a 61 autorka používá pro označení rezidenčního zařízení pro seniory nechvalně proslulé slovní spojení „domov důchodců“, které jednak už současný systém sociálních služeb nezná, jednak je i vzhledem k tématu DP užití tohoto termínu krajně nevhodné!

Kapitola 2.4 (s. 32nn) o paliativní péči a hospicích je autorkou pojata tak, jakoby paliativní péče a hospice byly určeny jen seniorům. Autorka se tak dopouští dvojího zkreslení: jednak redukuje paliativní péči a hospicová zařízení na zařízení pečující o vážně nemocné a umírající seniory, jednak její pojetí této kapitoly – které ji vzhledem k ostatním kapitolám zřejmě není vlastní – evokuje dojem, že chápe seniory především jako lidi, kteří brzy zemřou, což je také značná redukce problematiky. Kapitole by tedy prospěla přesnější práce s pojmy.

Při rozboru pojmů, které se týkají eutanázie, resp. jejích jednotlivých forem na s. 35-36 nevěnuje autorka pozornost problematice asistované sebevraždy, které je vedle aktivní vyžádané eutanázie zřejmě nejčastější asistencí lékařů při ukončení lidského života.

Na s. 49 pak autorka používá nešťastný obrat „fáze umírání“ pro fáze psychické odezvy na vážnou nemoc, které poprvé popsala Kübler-Ross. Opět se jedná o redukci problematiky a nepřesnou práci s pojmy.

V kap. 2.4.4.2 (bod e)) na s. 50 pak autorka tvrdí, že sociální pracovník zajišťuje péči o spirituální potřeby klienta. Vzhledem k odkazům ale není zřejmé, odkud autorka tento názor přebírá či zda je její vlastní. Pozoruhodné také je, že spirituální potřeby řadí vedle muzikoterapie, arteterapie, čtení knih, psaní dopisů a dalších činností, které „seniorovi zpříjemní poslední chvíle společného života“. Zdá se, že autorka zde zaměňuje potřeby duchovní s duševními a sociálními.

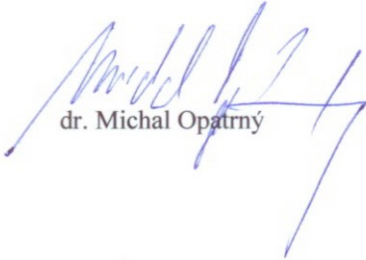
Na s. 62-63 používá autorka německý pojem *Menschenwürde*, aniž by nějakým způsobem vysvětlila, proč neužívá český pojem *lidská důstojnost*.

Na s. 77nn přebírá autorka z literatury informace o dokumentech, které se týkají etiky péče o seniory, od jiných autorů, kteří zpravidla sami shrnují, co tyto dokumenty říkají. Přebírání těchto shrnutí, resp. shrnování již shrnutého autorkou, se oponentovi jeví jako naprosto zbytečná práce, která nemá v rámci DP smysl a význam. Užitečnější by zřejmě bylo, vyjít jen z vybraných dokumentů, které by ovšem autorka nastudovala a připravila by k nim svoji vlastní reflexi, kterou by příp. srovnala s reflexí těchto dokumentů ve zvolené literatuře.

I přes uvedené obsahové nedostatky předkládaná DP splňuje požadavky pro obhajobu.

Celkové hodnocení: **Práci doporučuji k obhajobě.**

V Českých Budějovicích, 7. 8. 2009

dr. Michal Opatrný